

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 129/2019-5

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 20. novembra 2019 predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1, čl. 38 ods. 1 a 2 Listiny základných práv a slobôd a práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. a), čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 343, čl. 344 a čl. 267 písm. a) Zmluvy o fungovaní Európskej únie postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 3 To 5/2016 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. júna 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]

Poukázal tiež na to, že tieto otázky riešil ústavný súd vo veci vedenej pod sp. zn. IV. ÚS 206/08. Zároveň zdôraznil, že dodnes nie je právoplatne rozhodnuté o odvolaní proti zamietnutiu postupovať podľa čl. 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie a do právoplatného rozhodnutia mal súd prerušiť meritórne konanie.

4. Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Konaním a nečinnosťou Najvyššieho súdu SR vo veci uznesenia o predložení otázok Súdnemu dvoru Európskej únie podľa čl. 267 písm. a) Zmluvy o fungovaní Európskej únie, sp. zn. 3 To 5/2016 z 28. 3. 2018 bol porušený čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 1, ods. 2 ústavy, čl. 36 ods. 1, čl. 38 ods. 1, ods. 2 Listiny, čl. 5 ods. 1 písm. a), čl. 6 ods. 1 Dohovoru, čl. 343, čl. 344 a čl. 267 písm. a) ZFEÚ.

2. Najvyššiemu súdu SR sa prikazuje, aby rozhodol o odvolaní sťažovateľa podaného elektronickým zaručeným podpisom z 13. 4. 2018 odoslaného o 03:52:02, voči uzneseniu Najvyššieho súdu SR z 28. 3. 2018 sp. zn. 3 To 5/2016 o konaní podľa čl. 267 písm. a) Zmluvy o fungovaní Európskej únie a zrušiť všetky rozhodnutia, ktoré mohli byť vydané až po právoplatnom rozhodnutí o konaní podľa čl. 267 písm. a) Zmluvy o fungovaní Európskej únie.

3. Sťažovateľovi sa priznáva finančné vyrovnanie podľa čl. 127 ods. 3 ústavy vo výške 5.000.000,- € (päť miliónov eur).“

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov

(ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

7. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovel žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

8. Podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde je ústavná sťažnosť neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

III.

9. Vec sťažovateľa bola v súlade s čl. X bodom 5 písm. c) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 v znení dodatku č. 1 schváleného 16. októbra 2019 (ďalej len „rozvrh práce“) prerozdelená náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov a pridelená sudcovi spravodajcovi Liborovi Duřovi a v zmysle čl. II bodov 3 a 5 rozvrhu práce bola predbežne prejednaná vo štvrtom senáte ústavného súdu v zložení Miroslav Duriš (predseda senátu) a sudcovia Ladislav Duditš a Libor Duřa.

10.1 Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti namieta porušenie uvedených článkov ústavy, listiny, dohovoru a Zmluvy o fungovaní Európskej únie postupom najvyššieho súdu v napadnutom konaní, keďže najvyšší súd nerozhodol o jeho odvolaní z 13. apríla 2018 proti uzneseniu najvyššieho súdu z 28. marca 2018 o zamietnutí postupovať podľa čl. 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie. Teda námietky sťažovateľa smerujú k tomu, že najvyšší súd neprerušil odvolacie konanie a nepredložil ním koncipované námietky Súdnemu dvoru Európskej únie, ako aj k tomu, že najvyšší súd mal o jeho návrhu rozhodnúť uznesením (a to aj v prípade jeho zamietnutia), proti ktorému by sa mal možnosť brániť v osobitnom odvolacom konaní.

10.2 Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že svojím listom č. k. Rvp 1411/2018-4 z 18. júla 2018 odložil sťažovateľovo neurčito a bez potrebných náležitostí formulované podanie, súčasťou obsahu ktorého je tvrdenie totožného nedostatku v postupe najvyššieho súdu, ako to je v prípade predmetnej, opätovne podanej ústavnej sťažnosti. Sťažovateľ v podaní z 13. júla 2018 poukázal na to, že počas odvolacieho konania nastolil odvolaciemu súdu tri prejudiciálne otázky, ktoré sa po obsahovej stránke dotýkajú práva na zákonného sudcu a zákonného zloženia senátu najvyššieho súdu a ktorých vyjadrením je čl. 48 ods. 1 ústavy (pozri konkrétne v podaní sp. zn. Rvp 1411/2018).

11. V čl. 127 ods. 1 ústavy v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde je zakotvený princíp subsidiarity, ktorý znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení práv sťažovateľa a vecne sa zaoberať sťažnosťami iba vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže domáhať ochrany svojich práv pred všeobecným súdom. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda automaticky nezakladá aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonne upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (I. ÚS 103/02, I. ÚS 6/04, II. ÚS 122/05, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06).

12. Ústavný súd predstavuje *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05). Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

13.1 Pokiaľ odvolací súd mieni vyhovieť návrhu strany (v tomto prípade sťažovateľa) na prerušenie konania a predloženie veci na rozhodnutie o predbežnej otázke Súdnemu dvoru Európskej únie (alebo tak mieni postupovať z vlastnej iniciatívy), preruší konanie podľa § 318 ods. 1 alebo (po zrušení napadnutého rozsudku) podľa § 320 písm. d) v nadväznosti na § 244 ods. 4 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“). Ak návrhu nemieni vyhovieť, rozhodne o podanom odvolaní bez takého postupu. Pokiaľ odvolací súd (nadbytočne) rozhodne o zamietnutí návrhu strany uznesením, neprichádza do úvahy konanie o sťažnosti ako o riadnom opravnom prostriedku (nie o odvolaní, ako predpokladá sťažovateľ) proti dotknutému uzneseniu (aj keby sa malo rozhodovať, neboli by splnené podmienky podľa § 185 ods. 2 druhej vety Trestného poriadku).

13.2 Ak sťažovateľ nesúhlasí s nevyhovením svojmu návrhu v odvolacom konaní, je oprávnený po meritórnom rozhodnutí odvolacieho súdu (pokiaľ proti nemu rovnako mieni brojiť) pri splnení podmienok podľa § 368 a nasl. Trestného poriadku podať mimoriadny opravný prostriedok, teda dovolanie proti právoplatnému rozhodnutiu súdu v jeho trestnej veci. V dovolaní môže uplatniť svoju už popísanú a neakceptovanú požiadavku ako chybu rozhodnutia odvolacieho súdu, resp. chybu konania, ktoré mu predchádzalo. Vzhľadom na povahu námietok sťažovateľa (zákonné zloženie súdu, rozhodovanie Špecializovaným trestným súdom v kontexte bodu 13.3) prichádza prioritne do úvahy dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku – to je však vecou vecnej formulácie dovolacej námietky a dispozície obhajoby obvineného v dovolacom konaní pri povinnom zastúpení obhajcom už pri podaní dovolania. Dovolanie je účinným prostriedkom nápravy na ochranu

práv sťažovateľa, porušenie ktorých tvrdí. V ústavnej sťažnosti, naopak, podanie dovolania a obsah rozhodnutia o ňom neprezentuje.

13.3 V dôsledku uvedeného sťažovateľ nevyčerpal všetky prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd v systéme všeobecných súdov účinne poskytuje. Vychádzajúc zo sťažovateľom predostretej argumentácie a obsahu prejudiciálnych otázok, ktoré sťažovateľ ozrejmil v podaní vedenom pod sp. zn. Rvp 1411/2018, mal postup najvyššieho súdu v odvolacom konaní, ktorý nepredložil jeho návrh na prejudiciálne konanie pred Súdny dvorom Európskej únie (ktoré sa týkajú aj nálezu ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 17/08), vrátane jeho ďalších námietok týkajúcich sa zákonnosti zloženia senátu (pozri obsah podania vo veci sp. zn. Rvp 1411/2018) namietnuť v dovolaní tak, ako to je uvedené v predchádzajúcom bode a v ústavnej sťažnosti to doložiť. Teda právomoci ústavného súdu predchádza právomoc najvyššieho súdu v dovolacom konaní, ktorý disponuje aj právomocou vrátiť vec odvolaciemu súdu na nové konanie (§ 386 ods. 2 Trestného poriadku). Sťažovateľ podľa § 370 ods. 1 Trestného poriadku disponuje týmto mimoriadnym opravným prostriedkom ako účinným prostriedkom nápravy v lehote troch rokov od doručenia rozhodnutia v odvolacom konaní a ústavný súd vo svojom náleze č. k. II. ÚS 210/2009-52 z 15. decembra 2009 judikoval, že „Ak obvinený musí mať obhajcu alebo ak účinné uplatnenie opravného prostriedku si vyžaduje pomoc obhajcu a obvinený nemá prostriedky na jeho zaplatenie, musí mu byť poskytnutá bezplatná pomoc (rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Airey v. Írsko z 9. októbra 1979, A, č. 32)“. Tento aspekt zohľadňuje aj Trestný poriadok v ustanoveniach o ustanovení obhajcu.

14. Ústavou daná právomoc neumožňuje ústavnému súdu nahrádzať rozhodovaciu činnosť (právomoc) všeobecných súdov, ak je táto založená zákonom alebo na základe zákona, t. j. v danom prípade na základe uplatnenia postupu podľa § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku. Ústavný súd môže založiť svoju právomoc na konanie až vtedy, ak v danom prípade fyzická osoba nemala inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv. Ústava ani zákon o ústavnom súde nepripúšťajú, aby si sťažovateľ ako účastník konania zvolil medzi súdnymi orgánmi ochrany porušených základných práv a slobôd, naopak, čl. 127 ods. 1 ústavy jednoznačne požaduje vyčerpanie všetkých

sťažovateľovi dostupných a účinných prostriedkov nápravy. Aj podľa stabilnej judikatúry ústavný súd nie je oprávnený poskytovať ochranu ústavnosti vo veciach, v ktorých sa sťažovateľ mohol domôcť ochrany v konaní pred všeobecným súdom vlastnými, dovolenými a v okolnostiach veci Trestným poriadkom ustanovenými procesnými úkonmi (I. ÚS 161/02, I. ÚS 79/07).

15. Ako to z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda len vtedy, ak o ochrane týchto základných práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Keďže ústavný súd nedisponuje právomocou rozhodnúť o sťažovateľom predostretých námietkach z dôvodu právomoci najvyššieho súdu o nich rozhodnúť a vysporiadať sa s nimi v dovolacom konaní, bola sťažovateľom podaná ústavná sťažnosť odmietnutá z dôvodu jej neprípustnosti podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde.

16. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti bolo bez právneho významu zaoberať sa žiadosťou sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom. Ústavný súd totiž dospel k záveru, že v danom prípade u sťažovateľa nie sú splnené podmienky na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, pretože z obsahu ústavnej sťažnosti a z výsledku jej posúdenia ústavným súdom je zrejmé, že v danom prípade ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti (m. m. III. ÚS 265/2014, III. ÚS 631/2017).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. novembra 2019

Miroslav Duriš
predseda senátu